

БОЙОВИЙ ХОРТИНГ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ

*МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ДЕРЖАВНОГО ПОДАТКОВОГО УНІВЕРСИТЕТУ*

**COMBAT HORTING AND ACTIVITIES
OF UKRAINIAN LAW ENFORCEMENT
AUTHORITIES**

ІРПІНЬ – 2022

**МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ
ТА МИТНОЇ СПРАВИ
КАФЕДРА ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

***МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ***
**БОЙОВИЙ ХОРТИНГ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ
ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ**

**03–04 січня 2022 року
м. Ірпінь**

*Рекомендовано до друку Науково-методичною колегією
Національної федерації бойового хортингу України
(протокол від 08.01.2022 № 11).*

Організаційний комітет конференції

Голова оргкомітету:

Чмелюк В. В. – кандидат юридичних наук, професор кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету, полковник податкової міліції, учасник бойових дій.

Голова науково-методичної ради оргкомітету конференції:

Єрмоєнко Е. А. – професор кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету, кандидат педагогічних наук, президент Національної федерації бойового хортингу України, Заслужений працівник фізичної культури і спорту України, Заслужений тренер України, майстер спорту України міжнародного класу, майор десантно-штурмових військ ЗС України, учасник бойових дій.

Заступники голови оргкомітету:

Гришук В. Л. – кандидат юридичних наук, начальник кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету, підполковник податкової міліції, учасник бойових дій;

Бухтіяров О. А. – кандидат юридичних наук, заступник начальника кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету, учасник бойових дій.

Члени оргкомітету:

Параниця С. П. – кандидат юридичних наук, професор кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету, учасник бойових дій;

Антоненко С. А. – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, професор кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету;

Бадьора С. М. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету;

Гарбовський Л. А. – кандидат юридичних наук, доцент кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету.

Є80 Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – 1738 с.

Збірник містить наукові роботи учасників конференції, дослідження з педагогіки, психології, філософії, історії, теорії і методики викладання бойового хортингу, проведені відповідно до угоди про співпрацю між Національною федерацією бойового хортингу України та Державним податковим університетом. Матеріали представляють узагальнені результати досліджень у напрямі теоретичних та практичних аспектів удосконалення професійних компетентностей фахівців бойового хортингу у системі правоохоронних органів України.

Матеріали подаються мовою оригіналу. За достовірність фактів, статистичних та інших даних, точність формулювань і висновки несуть відповідальність автори матеріалів.

ХАРАКТЕРИСТИКА ЕЛЕМЕНТІВ ПІДГОТОВКИ СПОРТСМЕНІВ БОЙОВОГО ХОРТИНГУ ДО СЛУЖБИ В АРМІЇ

ЄРЬОМЕНКО Едуард Анатолійович

Державний податковий університет

***Анотація.** У даній науковій статті описано потенціал бойового хортингу в підготовці молоді до військової служби, характеризувано військово-патріотичне виховання та спортивно-прикладна підготовка учнів засобами бойового хортингу, визначено особливості виховного та оздоровчого призначення навчально-тренувальної програми бойового хортингу для учнів школи і студентів закладів вищої освіти, з якими проводяться заходи військово-патріотичного спрямування, проаналізовано методи та форми фізичного виховання дітей та молоді із застосуванням військово-патріотичних засобів сучасного національного виду спорту бойового хортингу та підходи до визначення сутності, змісту і завдань військово-патріотичне виховання української молоді, оздоровленні та формування готовності до захисту України. Зазначено, що завдання військово-патріотичного виховання засобами бойового хортингу: оволодіння основними навичками збереження особистої та колективної безпеки, надання само- і взаємодопомоги в екстремальних ситуаціях, зміцнення морально-вольового стану та фізичного розвитку учнів, ознайомлення з основами рятувальної справи, надання загальної та спеціальної фізичної підготовки для служби в підрозділах силових структур держави – у Збройних Силах України, підрозділах Міністерства надзвичайних ситуацій України та Міністерства внутрішніх справ України, виховання екологічної культури учнів, активна участь у діяльності організації бойового хортингу як в Україні, так і за її межами. Багато зі спортивних єдиноборств можуть застосовуватися тільки в дуже обмежених умовах. Їх інструктори зазвичай покладаються на сформовану практику, в якій противник абсолютно пасивний, і тільки тому дозволяє учневі провести захоплення. Але будь-хто, хто навчається подібним чином, не може бути впевнений, що зуміє без шкоди для себе вийти з небезпечної ситуації, з якою він зіткнеться в реальному житті. На жаль, багатьом людям такі тренування дали лише ефемерне уявлення, що подібні бойові прийоми без жодного ризику забезпечують просто чарівну перевагу над противником. Відповідно до програми військово-патріотичного виховання засобами бойового хортингу проводиться робота з накопичення навчально-методичної бази, а також існують різні форми проведення занять: теоретичні заняття різноманітного виховного напрямку; практичні навчально-тренувальні заняття з виду спорту; тренування з прикладного розділу бойового хортингу; туристські подорожі, відвідування історичних місць, а також місць козацької слави; участь у календарних спортивних змаганнях.*

***Ключові слова:** потенціал бойового хортингу, військово-патріотичне виховання, спортивно-прикладна підготовка, бойовий хортинг, національний вид спорту, підготовка молоді до військової служби, захист Батьківщини.*

Актуальність наукового дослідження. Часто кращий шлях досягнення такого стану полягає в тому, щоб зосередити свою увагу в стороні від особи супротивника, концентруючись на точці нижче ключиці нападника. Така концентрація дозволяє периферійним зором стежити за рухами противника, даючи можливість розгадати його наміри і адекватно на них зреагувати, а також звільняє від впливу свого роду можливого психологічного гіпнозу, виробленого виразом обличчя супротивника або його словами.

Підтримуючи відсторонене (хоча і агресивне) ставлення до будь-якого нападника, боєць бойового хортингу навряд чи буде стриманий в діях непотрібними побоюваннями або навіть страхом, навіть якщо противник більший за нього [12].

Мета: показати важливе значення бойового хортингу в підготовці “сучасного” солдата.

Завдання:

- а) розповісти про прийоми бойового хортингу;
- б) способи ведення бойового хортингу;
- в) ознайомити з основними положеннями в навчанні бойовому хортингу.

Для загонів типу командос рукопашні методи вбивства стали необхідною складовою їх бойової ефективності. Американські війська спеціального призначення у В'єтнамі робили ставку на дію смертоносної “рукопашної сили”, яка в джунглях Південно-Східної Азії

дозволяла впоратися з багатьма в'єтнамськими повстанцями одним-єдиним ударом по шиї або голові, так само, як і корейські спеціальні військові сили в уже згаданому конфлікті [1–11; 19–32]. На сьогодні підрозділи спеціального призначення переважають у більшості військових частин. Якість підготовки з ведення рукопашної сутички суттєво різниться між різними загонами, що залежить від бойових навичок навчального персоналу і його здатності передати своє знання.

Це справедливо майже для всіх військових частин у всьому світі, крім деяких, в яких досить вдало організовано викладання бойових мистецтв як частини основної військової підготовки (подібно південнокорейським і ізраїльським). Одне, проте, очевидно: володіння ефективними прийомами ведення рукопашної сутички становить істотну і необхідну частину бойової потужності солдата.

Це стосується і бойового хортингу, який в армійському сенсі багато бере від бойового мистецтва прадавньої Запорозької Січі, яке в основному було формою самозахисту, але його бойові можливості тягнуться далеко за межі самооборони.

Виклад основного матеріалу. Ідеал для методів самозахисту – це відбиття нападу, якщо можливо, без заподіяння серйозного збитку нападнику. Навпаки, прийоми армійської системи бойового хортингу спрямовані на нанесення шкоди противнику без жодних турбот про його життя, здоров'я і безпеку – аж до знищення ворога. Головна мета такого бою – з максимальною швидкістю заподіяти противнику найбільшій шкоди, отримуючи якомога менше відповідного збитку. У більшості випадків вбивство супротивника буде єдиною можливою дією – з військової точки зору.

Сутність і реалістичність бойового хортингу. Спортивні сутички – за правилами спортивної діяльності, – регламентують довгий список заборон, в який входять, наприклад, удари в пах. Але як раз такі дії повинні розцінюватися як абсолютно прийнятні і навіть обов'язкові в військовому бойовому хортингу. Солдата навчають таким чином, щоб він міг вразити супротивника в його найслабші точки [13–18]. А реальний противник, якщо йому дати шанс, безумовно буде діяти так само, і тому солдат, на відміну від спортсмена, повинен вміти захищатися від смертельної небезпеки.

Це тільки частина солдатської роботи, яка полягає в вивченні способів, що дозволяють вбити або, принаймні, покалічити ворожих солдатів. І навчання бойовому хортингу якраз і полягає в тому, щоб освоїти способи вбивати або калічити голими руками. Задовго до того, як вступити в бойовий хортинг, солдат повинен засвоїти найбільш важливий принцип будь-якого бойового зіткнення – не бачити у ворогу людину, особистість. У бою з ворогом правильно навчені солдати бачать ворожі особи тільки як цілі. У методиці армійського бойового хортингу вони вчаться замість конкретної людини бачити лише життєво важливі точки на тілі ворога.

В ідеалі жодним чином не слід припускати результат боротьби, а скоріше, потрібно використовувати своє відчуття обстановки і вивчені прийоми в міру того, як, будуть з'являтися поточні цілі.

Хоча удар ногою в область паху не відноситься до найбільш чесних в спортивних змаганнях, проте такий прийом абсолютно необхідний в армійському бойовому хортингу у рукопашній сутичці з ворожим солдатом. Безжалісність об'єднує стрімкість з жорстокістю. У цьому типі сутички не має особливого значення, якщо щось зроблено занадто жорстко, адже від цього залежить ваше життя.

Несподіваність і швидкість – ось головні елементи військового бою. Це справедливо по відношенню як до окремого супротивника, так і в стратегії бою проти цілих армій. Завдання полягає в тому, щоб нападати, а не захищатися. Напад має бути таким, щоб кожен удар був кроком до винищення самої ворожої небезпеки. І в цьому сенсі всякий напад – у той же час і є захистом від нападіння ворога.

Тому застосування навичок бойового хортингу в умовах війни – це щось зовсім інше, ніж використання їх у спортивному змаганні або під час захисту від вуличних хуліганів. Солдат,

який навчається винищенню ворожого контингенту, зовсім не цікавиться такими тонкими питаннями, як далеко він може зайти в боротьбі з ворогом, не порушивши при цьому закон.

Ворог або вмирає, або вбиває, і кращий для солдата шанс залишитися в живих закладається в навмисній жорстокості навчання. Якщо ви опинитеся на війні, найбільш ймовірно, що вашою метою буде поразка противника – і настільки швидко, наскільки можливо.

Реалістичність військової системи бойового хортингу. Навчання військовій системі бойового хортингу мало схоже на те, що більшість з нас вважає бойовими мистецтвами.

Багато зі спортивних єдиноборств можуть застосовуватися тільки в дуже обмежених умовах. Їх інструктори зазвичай покладаються на сформовану практику, в якій противник абсолютно пасивний, і тільки тому дозволяє учневі провести захоплення [33–48]. Але будь-хто, хто навчається подібним чином, не може бути впевнений, що зуміє без шкоди для себе вийти з небезпечної ситуації, з якою він зіткнеться в реальному житті. На жаль, багатьом людям такі тренування дали лише ефемерне уявлення, що подібні бойові прийоми без жодного ризику забезпечують просто чарівну перевагу над противником.

Іншою перешкодою реалістичного відношенню до бойового хортингу виявляється кіно. У бойовій рукопашній сутичці зі справжнім ворогом ви не знайдете нічого спільного з тим, що показують на екрані.

Герої фільмів-бойовиків лише красиво зображують придумані сценаристами і режисерами епізоди поєдинків. Вони не змогли б вийти з таких сутичок живими і неушкодженими, якби їхні фільми хоч у чомусь відповідали дійсності. Ці герої великого екрану можуть і на ділі бути великими майстрами бойових мистецтв, але фактично вони навряд чи вціліли б, якби ті бойові умови, з якими вони стикаються в фільмах, були реальністю.

Популярність бойового кінематографа відбувається з тенденцій 1970-х – відкриття дзен, сходження зірок бойовиків та пов'язаної з ними привабливості ідеологічної жорстокої боротьби видуманих персонажів. Плюс до цього, самі-то глядачі знаходилися за межами досяжності цих ударів. Це було втечею від дійсності, яким вони насолоджувалися.

Рукопашна сутичка з ворогом у реальних бойових умовах безмірно далека від цих кіношних прийомів.

Про військовий бойовий хортинг не можна сказати нічого певного – навіть і того, що такий бій неодмінно ведеться без зброї. Все, що може виявитися в руці і може бути використано для того, щоб нашкодити противнику або знищити його, – це законне доповнення до іншої зброї солдата, якими є: його руки, ноги, коліна, плечі, лікті, дряпання нігтями, биття головою і кусання зубами. На полі реальної битви можуть виявитися найрізноманітніші предмети, які можуть бути використані як зброя. Єдине обмеження – винахідливість солдата і його уява.

Ось деякі приклади предметів, які зазвичай найбільш доступні.

Шанцевий інструмент – чудова зброя, особливо коли вона заточена. Такий інструмент можна використовувати, щоб блокувати удари і самому вдарити супротивника, а гострі грані можуть розпороти ворогові горло або розсікти будь-яку іншу частину тіла.

Каскою теж можна вдарити по незахищеній голові ворога. Кілочки від намету цілком замінять ніж в атаках областей паху і горла. Будь-який твердий, гострий предмет – скажімо, зламаний дерев'яний сук, палиця, уламок залізного прута або труби – може знайти таке ж бойове застосування, як і наметові стійки з кілочками.

Ремінь – хороший для захисту від атак руками. Як тільки напад заблоковано, його можна відразу ж використовувати для подальшого удусення. Для цієї мети також можна використовувати розтяжки намету, шнурки від черевиків і проводи зв'язку.

Непогано і ткнути противника в спину пальцем, зображуючи ствол зброї. При цьому краще скористатися вказівним пальцем, зігнувши його в першому суглобі. Такий стусан буде жорсткішим і куди переконливіше зімітує суворий “втик” дула вогнепальної зброї.

Стійки, блоки, перекиди, удари в бойовому хортингу

Прийоми бойового хортингу застосовуються під час сутички з противником впритул, коли неможливе ведення вогню в упор або коли необхідно беззвучно знищити противника або захопити його в полон.

У рукопашній сутичці перемагає той, хто, не вагаючись, нападає першим і, вміло долаючи спроби противника захищатися і контратакувати, завдає йому рішучого нищівного удару [49–62]. Будь-яке зволікання дає можливість противнику приготуватися до захисту і збільшує небезпеку пострілу у відповідь або удару з боку.

Підготовчі прийоми включають стійки, пересування і прийоми самостраховки.

Фронтальна (навчальна) стійка – ноги ширше плечей, зігнуті в колінах, ступні паралельні, шкарпетки на одній лінії, тулуб прямий, кулаки збоку на поясі пальцями вгору.

Бойова стійка (лівостороння, правостороння) – найбільш зручне положення для ведення рукопашної сутички з противником. Вона може застосовуватися без зброї і зі зброєю.

Для прийняття лівосторонньої стійки без зброї треба підняти ліву руку до рівня підборіддя, кулак – попереду, тильною стороною вліво вгору, правий кулак – на рівні грудей. Аналогічно приймається правостороння бойова стійка.

Підготовка до бою з ножом застосовується аналогічно бойовій стійці без зброї. Для удару зверху ніж у правій руці, вістрям вниз, кисть на висоті грудей, для удару знизу – вістрям вгору, для колючого удару – вістрям вперед, ніж на висоті пояса. Ліва рука, злегка зігнута, попереду для відбиття атак противника. Положення ніг і тулуба у всіх бойових стійках однакове.

Пересування – вміння переміщати своє тіло в просторі, не втрачаючи рівноваги, в готовності провести атаку або захист.

З бойової стійки просунути ногу, що стоїть ззаду близько до опорної стопи, а потім з кроком вперед-назовні, описуючи півколо, встати в протилежну бойову стійку. Під час руху вперед, ступня знаходиться якомога ближче до землі. Рух має бути рівним, легким і швидким [63–78]. Центр ваги тіла переміщається паралельно до землі. Така ж техніка виконується і під час руху в сторону. Кроки можна починати рухом ноги, що стоїть попереду, слідом за цим на таку ж відстань підставляється нога, що стоїть ззаду.

Стрибок виконується з бойової стійки в будь-якому напрямку за рахунок різкого відштовхування ногою у бік напрямку стрибка. Приземлення здійснюється на протилежну ногу або на обидві ноги. У певній ситуації стрибок виконується відштовхуванням обох ніг. Стрибки – дуже ефективний спосіб зближення з противником або відходу від нього.

Прийоми самостраховки застосовуються з метою попередження ударів під час падіння, а також для більш успішного оволодіння прийомами бойового хортингу.

Перекид вперед (назад). Присісти, злегка розвівши коліна в сторони, впертися долонями в землю і, притиснувши підборіддя до грудей, сильно зігнути спину; відштовхнувшись носками, зробити перекид через спину вперед (назад). Під час виконання перекиду назад перекид може проводитися через потилицю або плече.

Перекид вперед через плече. Стати на праве (ліве) коліно і, пропускаючи праву (ліву) руку між ніг, доставити праве (ліве) плече на землю; голову відвести до лівого (правого) плеча, а підборіддя притиснути до грудей; відштовхнувшись ногами, зробити перекид на спину з правого (лівого) плеча в напрямку лівої (правої) сідниці. Перекид закінчується випереджувальним ударом випрямленою лівою (правою) рукою об землю.

Падіння вперед. З стійки впасти вперед. При цьому швидко послати витягнуті (прямі) руки вперед, зустріти поверхню. Згинаючи руки в ліктях, пом'якшити удар і погасити швидкість падіння, голову повернути в бік поверхні землі.

Падіння вперед з поворотом на 180°. З поворотом голови побачити місце приземлення, потім, повертаючи плечі і тулуб в падінні, повернутися кругом, виконати падіння вперед.

Падіння назад. Притиснувши підборіддя до грудей і витягнувши руки вперед долонями вниз, присісти якомога ближче до п'ят і перекотитися на спину, зробивши випереджувальний удар прямими, злегка розведеними в сторони руками.

Прийоми бою без зброї. Удари рукою можуть бути: кулаком – прямий, бічний і знизу, підставою долоні, ребром долоні, стусан пальцями.

Положення кулака під час удару: стиснути кисть руки, починаючи з мізинця, зверху накласти великий палець. Кулак повинен бути міцно стиснутий, що оберігає пальці від травм.

Тильна сторона кулака становить пряму лінію з передпліччям. Ударна частина – стислі в кулак пальці.

Прямий удар наноситься з різних стійок в голову і по тулубу на ближній і середній дистанціях. З лівосторонньої бойової стійки різко, але без надмірного напруження м'язів тіла і руки послати правий кулак по найкоротшому шляху в ціль, розгортаючи його справа наліво (вкручуючи). Одночасно інша рука різко відводиться ліктем назад, кулак розгортається долонею вгору. У момент зіткнення кулака з ціллю короткочасно сильно напружуються м'язи тіла. Після удару швидко повернутися в бойову стійку.

Бічний удар кулаком ефективний для атаки збоку на ближній дистанції, а також під час контратак з ухилом під руку, що б'є супротивника. Удар наноситься зігнутими в кулак пальцями: в скроню, щелепу, вухо, сонячне сплетіння, по тулубу [79–88]. З бойової стійки направити руку в ціль, кулак розгорнути пальцями всередину і, описуючи їм дугу по горизонталі, нанести удар. У момент удару передпліччя повинне бути підняте ліктем вперед. Удар може наноситися з кроком і без кроку, хльостко, з використанням розвороту тулуба.

Удар кулаком знизу застосовується на ближній дистанції, наноситься в область сонячного сплетення, підборіддя, а коли противник нахилиється вперед, – в обличчя. Удар виконується кулаком, розгорнутим долонею вгору (на себе). В удар вкладається інерційна сила розвороту тулуба.

Удар основою долоні. За технікою удар виконується так само, як і прямий удар кулаком, але кисть при цьому не стискається в кулак, а напівзігнуті пальці руки відводяться назад так, щоб долонь була відкрита. Удар наноситься знизу в підборіддя або перенісся. У момент зіткнення з ціллю всі пальці ударної руки необхідно напружити, що буде сприяти концентрації сили удару.

Удар ребром долоні. З замахом руки від плеча (долоня розгорнута назовні), розгортаючи тулуб вправо рухом руки вперед по дузі, нанести удар ребром долоні (долоню розгорнута вгору).

Тичок пальцями. Під час стусана пальці ударної руки повністю не випрямляти, а злегка зігнути їх в суглобах фаланг так, щоб кінчики пальців були на одній лінії. Тичок може виконуватися з поворотом кисті та передпліччя руки всередину як під час нанесення прямого удару кулаком (долонею вниз), так і без розвороту долоні (долонею вгору).

Крім розглянутих основних ударів рукою, наносяться також удари ліктем, передпліччям, зовнішньою частиною кулака. Удари ногою застосовуються на середніх і далеких дистанціях і виконуються носком, підйомом, стопою, каблуком, коліном.

Прямий удар наноситься з лівосторонньої або правосторонньої стійки розгинанням ноги або маховим рухом: підняти стегно ноги, що стоїть ззаду, вперед вгору (носок стопи відтягнуть), різким рухом розігнути ногу в колінному суглобі і нанести носком (підйомом) удар по цілі.

У момент удару максимально напружити м'язи живота і передньої поверхні стегна. Опорна нога злегка зігнута, в момент удару ступня від землі не відривається, руки, злегка зігнуті в ліктях, різко виводяться назад для підтримання рівноваги і посилення удару.

Бічний удар наноситься з середньої та дальньої дистанції зовнішнім краєм стопи і каблуком в гомілку, колінний суглоб, живіт і по попереку. Найбільш ефективний удар в колінний суглоб: з бойової стійки підтягнути стегно вгору, стопу підшовою підняти до коліна опорної ноги, різко розгинаючи ногу в колінному суглобі, нанести удар ребром стопи, каблуком (носок взяти на себе).

У момент удару напружити м'язи, тулуб трохи відхилити в сторону, протилежну удару, однойменну руку направити (одночасно з рухом ноги) в сторону цілі, другу руку опустити ближче до паху в готовність блокувати можливий контрудар.

Удар збоку. З розворотом корпусу вліво (вправо), піднімаючи стегно ноги, що стоїть ззаду, вперед-вгору, різким рухом по дузі розігнути ногу в колінному суглобі і нанести удар підйомом ноги.

Удар назад наноситься зверху або з відскоком назад. З поворотом голови назад підняти стегно і зігнути ногу в коліні.

Опорна нога злегка зігнута. З нахилом корпусу вперед нанести удар ногою назад. Удар виконується п'ятою або стопою.

Для захисту від ударів противника рукою або ногою існує кілька прийомів.

Верхній блок застосовується для захисту від ударів в голову: почати рух обома руками, схрещуючи їх перед собою, рука, що блокує – зовні. З розворотом передпліччя руку, що блокує, різко підняти від себе вгору на рівень лоба. Кулак стиснути і розгорнути пальцями від себе. Іншу руку відвести назад для удару.

Нижній блок застосовується для захисту від ударів в нижню частину тулуба: почати рух обома руками, схрещуючи їх перед собою, блокує рука – зовні до протилежного плеча. З розворотом передпліччя від себе різко розігнути руку, що блокує, рухом вниз і назовні. Іншу руку відвести назад для удару.

Зовнішній блок застосовується для захисту від ударів в корпус: почати рух рукою, що блокує, до протилежного стегна, іншою рукою – до тулуба. Утримуючи лікоть руки, що блокує у сонячного сплетення, різко вивести кулак і передпліччя по дузі назовні. Іншу руку відвести назад для удару.

Внутрішній блок застосовується для захисту від ударів в корпус: з замахом зігнутою руки над плечем, з розворотом кулака назовні виконати блок відбиваючи вперед і всередину по дузі з розворотом кулака всередину вгору. Блок посилюється розворотом стегна і корпусу. Друга рука робить різкий зворотний рух до стегна або корпусу.

М'який блок. Визначивши напрям сили удару, увійти в контакт з противником або відвести удар рухом з обертанням руки і тулуба, або, використовуючи інерцію удару, супроводжуючи по ходу рух противника вперед, пом'якшити (погасити) удар, виконати контр прийом. Напрямок руху руки м'якого блоку на відміну від звичайного зворотний.

Захист від прямого удару кулаком. З кроком лівою ногою виконати верхній блок, захопити руку супротивника і, різко потягнувши на себе, нанести удар в голову.

Захист від бокового удару кулаком. З кроком лівою ногою вліво вперед виконати нирок під руку, що б'є, і завдати у відповідь удар. Лівою рукою прикрити голову і корпус для захисту від можливих дій у відповідь.

Захист від прямого і бокового удару ногою уходом в сторону. З кроком лівою ногою вліво вперед повернутися направо і підхопити лівою рукою ногу знизу. Піднімаючи її вгору, перекинути супротивника на землю і нанести удар ногою.

Захист від удару ногою з постановкою блоку. Зустріти ногу супротивника передпліччям прямих схрещених рук (під час удару правою ногою права рука зверху), захопити її правою рукою за п'яту, заводячи стопу в ліктьовий згин лівої руки, ривком вгору на себе кинути супротивника на землю, нанести удар ногою, наступити на іншу ногу і викрутити захоплену ногу.

Захист від удару ногою збоку. С кроком вперед підхопити ударну ногу лівою рукою, вивести супротивника з рівноваги, нанести удар правою рукою і виконати задню підніжку.

У бойовому хортингу без зброї застосовуються больові прийоми і задушення.

Важіль ліктя на плечі проводиться спереду: захопити обома руками зап'ястя правої руки супротивника зверху, різко підняти її вправо вгору і, повернувшись праворуч кругом, покласти руку противника ліктьовим суглобом на своє плече, натискаючи на неї вниз, травмувати лікоть руки супротивника.

Важіль ліктя через стегно проводиться після падіння разом з противником, коли він виявляється лежачим на землі, а нападник – зверху поперек його тулуба. Утримуючи в захопленні голову супротивника правою рукою, лівою захопити зап'ястя його правої руки зсередини і, перегинаючи цю руку в ділянці ліктьового суглоба через стегно своєї правої ноги, провести важіль ліктя.

Важіль ліктя з захопленням руки між ніг проводиться після виконання кидка через стегно, коли противник лежить на спині, а нападник сидить на ньому. Для проведення важеля

руки між ніг захопити праву руку обома своїми руками і різко потягнути її вгору, одночасно повертаючись направо, перенести свою ліву ногу через голову супротивника і накласти її на його шию (з'єднати ноги). Затискаючи руку противника ногами і розгортаючи її долонею вгору, відхилитися назад і, прогинаючись, провести важіль ліктя через своє праве стегно.

Важіль руки всередину. Захопити передпліччя руки противника обома руками зверху зовні, нанести удар ногою в гомілку або пах; ривком, викручуючи руку всередину, вивести супротивника з рівноваги і підвести плече противника під своє плече, натискаючи їм, звалити супротивника.

Загин руки за спину. Захопити лівою рукою зверху кисть правої руки супротивника, а правою – одяг біля ліктя зовні і нанести удар в гомілку або пах. Різко потягнути правою рукою на себе, а лівою від себе, зігнути руку противника в ліктьовому суглобі. Закласти передпліччя захопленої руки в ліктьовий згин своєї лівої руки, одночасно поставити ліву ногу зовні правої ноги противника і нанести йому удар ребром долоні по шиї, захопити правою рукою за волосся, комір (у плеча), каску і, утримуючи больовим впливом, конвоювати противника.

Підскочити до противника ззаду, рукою захопити голову, потягнути на себе, передпліччям іншої руки захопити шию і нанести удар ногою в підколінний згин, з'єднати руки і, розвертаючись вліво (вправо), навалити противника собі на спину, провести удушення.

У бойовому хортингу вельми ефективні кидки.

Кидок захопленням ніг ззаду та удушення. Підскочити до противника ззаду і захопити руками його ноги нижче колін; штовхнувши противника плечем під сідниці, рвонутися на себе вгору, кинути супротивника на землю і, не випускаючи ніг, нанести удар носком в пах або живіт [89–94]. Стрибком сісти йому на поперек, поставивши ліву ногу на коліно, а праву – ступнею на землю перед собою (під плече противника). Завдати удару по голові, слідом за цим негайно відігнути голову противника назад і, наклавши на горло передпліччя іншої руки, з'єднати руки. Впираючись правою ногою об землю і відгинаючи голову супротивника назад, провести удушення.

Задня підніжка. Захопити противника за одяг біля ліктя і на плечі, з кроком вперед і в сторону ривком осадити його на ногу, що стоїть попереду; поставити ногу за опорну ногу супротивника і ривком рук кинути супротивника через ногу на землю, нанести удар ногою.

Кидок через стегно. З правосторонньої стійки захопити руку і шию противника і, підтягуючи його на себе, зробити крок правою ногою вперед [95–99]. Підвертаючи таз, підставити ліву ногу до правої і з різким випрямленням ніг, нахилом тулуба відірвати противника від землі і виконати кидок.

Підсікання. З захопленням противника за одяг біля ліктя і протилежного плеча ривком виконати рух на скручення і підбити стопою зовні всередину опорну ногу супротивника.

Існує ряд прийомів звільнення від захватів противника:

шиї спереду (одягу на грудях) – нанести противнику удар передпліччям знизу по руці, захопити обома руками його руку, нанести удар ногою і провести важіль руки всередину;

шиї ззаду – присідаючи, захопити руку (руки) противника і повернути голову в бік, нанести удар каблуком по гомілці, різким рухом рук. Підсікання вгору звільнитися від захоплення, утримуючи руку (руки) противника, провести кидок через стегно, зв'язати;

тулуба з руками ззаду – нанести противнику удар каблуком по гомілці (стопі) або потилицею в обличчя; присідаючи, звільнитися від захоплення; захопити його руку однією рукою за передпліччя, іншою за плече; провести кидок через стегно, зв'язати;

тулуба ззаду – нанести удар каблуком в гомілку; захопити руку супротивника за кисть і лікоть, повертаючись, провести загин руки за спину;

тулуба з руками спереду – нанести удар коліном в пах, ривком розвести руки в сторони, нанести удар ногою;

ніг спереду – нанести удар зверху рукою по голові, захопити однією рукою потилицю зверху, а іншою – підборіддя знизу і ривком повернути голову;

ніг ззаду – падаючи на руки, звільнитися від захоплення і нанести противнику удар ногою.

Прийоми бою зі зброєю. Ріжучі або колючі удари ножем наносяться противнику швидкими рухами озброєної руки горизонтально, вертикально і по діагоналі.

Удар зверху зліва (з розмаху) проводиться під час зіткнень з противником впритул, коли ніж тримається вістрям вниз. Для ураження противника зробити швидкий короткий замах вгору (ліворуч) і в залежності від дистанції на місці або з кроком вперед завдати сильного удару ножем в шию, груди, спину або живіт. Після удару негайно висмикнути ніж і, якщо необхідно, повторити удар.

Удар знизу наноситься під час зіткнення з противником впритул, коли ніж тримається вістрям вгору. Для удару, відводячи руку з ножем вниз назад, зробити короткий замах і з кроком вперед завдати сильного удару ножем в живіт, в бік або під лопатку противника. Після удару негайно висмикнути ніж і, якщо необхідно, повторити удар.

Захист від удару ножем:

зверху – з кроком уперед виконати верхній блок, іншою рукою захопити передпліччя противника знизу в області ліктя; натискаючи передпліччям руки на ніж зовні, обеззброїти його;

знизу – з кроком вперед, розгортаючи тулуб вправо, виконати внутрішній блок, захопити озброєну руку за зап'ястя, підтягнути її вправо (вліво) від себе і ударом правої (лівої) долоні по тильній поверхні кисті противника вибити ніж;

ріжучого (з розмаху) – відхиляючи корпус назад, почекати момент, коли рука з ножем пішла від вас вправо, і з початком руху руки назад з кроком вперед виконати правою рукою зовнішній блок. Різко потягнути руку на себе і нанести удар правим коліном в живіт. Виконати важіль руки всередину.

Захист від загрози пістолетом:

спереду – з кроком лівої (правої) ногою вперед в сторону і поворотом корпусу на 90° вправо лівою рукою відвести і захопити руку супротивника за зап'ястя, підставою долоні правої руки нанести удар по тильній стороні долоні противника, вибити пістолет і нанести удар правою ногою;

ззаду – розвертаючись через праве плече на 180°, відбити передпліччям правої руки озброєну руку противника і захопити її обома руками зверху, нанести удар ногою, провести важіль руки всередину, обеззброїти противника.

Спеціальні прийоми і дії. Для того щоб зв'язати противника, необхідно звалити його на землю і загнути руки за спину; мотузку надіти петлею на зап'ясті лівої руки противника, перекинути через його праве плече під груди, пропустити в ліктьовий згин лівої руки і зв'язати зап'ястя обох рук.

Зв'язати противника можна брючним і поясним ремнями. Для цього необхідно спочатку також звалити противника на землю і загнути його руки за спину; брючним ремнем зв'язати кисті рук, поясний ремінь пропустити під шию і прив'язати до брючного ремня.

Висновки. Таким чином, у даному науковому дослідженні визначено потенціал бойового хортингу в підготовці молоді до військової служби, основні аспекти організації військово-патріотичного виховання спортсменів бойового хортингу старшого шкільного віку, зародження принципів національно-патріотичного виховання в колективі бойового хортингу, філософії національного професійно-прикладного виду спорту України бойового хортингу.

Зазначено, що виховний потенціал бойового хортингу в підготовці молоді до військової служби в значній мірі забезпечується наявністю конкретних цілей, що враховують вікові особливості, інтереси і запити вихованців, що захоплюють їх. Можна виділити три основні з них.

Завдання військово-патріотичного виховання засобами бойового хортингу: оволодіння основними навичками збереження особистої та колективної безпеки, надання само- і взаємодопомоги в екстремальних ситуаціях, зміцнення морально-вольового стану та фізичного розвитку учнів, ознайомлення з основами рятувальної справи, надання загальної та спеціальної фізичної підготовки для служби в підрозділах силових структур держави – у Збройних Силах України, підрозділах Міністерства надзвичайних ситуацій України та

Міністерства внутрішніх справ України, виховання екологічної культури учнів, активна участь у діяльності організації бойового хортингу як в Україні, так і за її межами. Багато зі спортивних єдиноборств можуть застосовуватися тільки в дуже обмежених умовах. Їх інструктори зазвичай покладаються на сформовану практику, в якій противник абсолютно пасивний, і тільки тому дозволяє учневі провести захоплення.

Але будь-хто, хто навчається подібним чином, не може бути впевнений, що зуміє без шкоди для себе вийти з небезпечної ситуації, з якою він зіткнеться в реальному житті. На жаль, багатьом людям такі тренування дали лише ефемерне уявлення, що подібні бойові прийоми без жодного ризику забезпечують просто чарівну перевагу над противником. Відповідно до програми військово-патріотичного виховання засобами бойового хортингу проводиться робота з накопичення навчально-методичної бази, а також існують різні форми проведення занять: теоретичні заняття різноманітного виховного напрямку; практичні навчально-тренувальні заняття з виду спорту; тренування з прикладного розділу бойового хортингу; туристські подорожі, відвідування історичних місць, а також місць козацької слави; участь у календарних спортивних змаганнях.

Викладені матеріали з переліком основних аспектів організації військово-патріотичного виховання спортсменів бойового хортингу старшого шкільного віку, принципів бойового хортингу в українській культурі, філософських засад бойового хортингу дозволяють зробити висновки щодо досягнення основної мети статті.

Перспективи подальших досліджень полягають у дослідженні та аналітичному вивченні потенціалу бойового хортингу в підготовці молоді до військової служби, принципів організації військово-патріотичного виховання спортсменів бойового хортингу старшого шкільного віку з метою поширення і популяризації виду спорту, морально-етичного виховання дітей та молоді, готової стати на захист України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антоненко С. А. Підготовка професійних захисників України у системі бойового хортингу / С. А. Антоненко, Е. А. Єрьоменко, В. Л. Гришук // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 52–62.
2. Бабурнич С. А. Професіограма спортивного судді з бойового хортингу / С. А. Бабурнич, Е. А. Єрьоменко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 343–353.
3. Бадьора С. М. Методи психічної саморегуляції співробітників правоохоронних органів у системі бойового хортингу / С. М. Бадьора, Е. А. Єрьоменко, А. В. Тішин // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 334–346.
4. Біла В. Р. Військово-патріотичне виховання школярів і студентів у процесі занять бойовим хортингом / В. Р. Біла, Е. А. Єрьоменко, В. В. Чмелюк // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 242–254.
5. Бобік С. П. Формування професійно-психологічних здібностей співробітників правоохоронних органів у процесі занять бойовим хортингом / С. П. Бобік, Е. А. Єрьоменко, С. П. Параниця // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 23–38.
6. Боднарчук О. Г. Бойовий хортинг для підготовки співробітників правоохоронних органів / О. Г. Боднарчук, Е. А. Єрьоменко, В. Р. Біла // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 226–242.
7. Боднарчук В. В. Бойовий хортинг як засіб формування професійно-прикладних якостей курсантів і працівників силових структур / В. В. Боднарчук, Е. А. Єрьоменко, В. В. Чмелюк // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 188–200.

8. Брухно Ю. С. Бойовий хортинг як засіб формування фізичної культури студентів і курсантів / Ю. С. Брухно, Е. А. Єрмоєнко, В. Л. Грищук // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 200–214.
9. Буток О. В. Бойовий хортинг і здоров'я людини / О. В. Буток, Е. А. Єрмоєнко, В. Е. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 564–575.
10. Бухтіяров О. А. Бойовий хортинг як система підготовки українського професійного воїна-патріота / О. А. Бухтіяров, Е. А. Єрмоєнко, В. Л. Грищук // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 126–139.
11. Вехтєв В. В. Бойовий хортинг у військовому мистецтві / В. В. Вехтєв, Е. А. Єрмоєнко, А. В. Тішин // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 827–840.
12. Вишницький І. О. Застосування прийомів боротьби у різних видах єдиноборств / І. О. Вишницький, Е. А. Єрмоєнко // Збірник наукових статей. – Дніпро : ДДІФКіС, 1996. – С. 57–72.
13. Ганчева В. І. Бойовий хортинг: методика застосування дихальних вправ у процесі занять / В. І. Ганчева, Е. А. Єрмоєнко, Г. А. Коломоєць // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 667–682.
14. Гарбовський Л. А. Бойовий хортинг і методика викладання у закладах вищої освіти / Л. А. Гарбовський, Е. А. Єрмоєнко, В. Л. Грищук // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 155–173.
15. Гречана Л. О. Бойовий хортинг у системі початкової школи закладів загальної середньої освіти / Л. О. Гречана, Е. А. Єрмоєнко, С. М. Солодько // Шляхи удосконалення професійних компетентностей фахівців в умовах сьогодення : матер. міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. 28-29 травня 2020 р. / Мін-во освіти і науки України, Держ. наук. установа «Інститут модернізації змісту освіт», [та ін.]. – Київ, 2020. – С. 554–563.
16. Гречаний О. М. Методика викладання бойового хортингу в процесі гурткової роботи у закладах загальної середньої освіти / О. М. Гречаний, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 251–262.
17. Грищук В. Л. Бойовий хортинг як засіб професійно-прикладної підготовки правоохоронців до виконання службово-бойових завдань з протидії контрабанді у районах здійснення операції об'єднаних сил / В. Л. Грищук, Е. А. Єрмоєнко, О. А. Бухтіяров // Протидія незаконному переміщенню товарів в районах здійснення Операції об'єднаних сил : тези допов. наук.-практ. семінару, 15 травня 2020 р. м. Ірпінь / Державна фіскальна служба України, Ун-т ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 59–73.
18. Деркач О. В. Розвиток фізичних якостей у співробітників правоохоронних органів засобами бойового хортингу за методом функціонального тренування / О. В. Деркач, Е. А. Єрмоєнко, О. В. Буток // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 384–403.
19. Довгань Н. Бойовий хортинг як інструмент соціалізації студентів закладів вищої освіти / Н. Довгань, Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2019. – Вип. 11. – С. 177–186.
20. Ерєменко Э. А. Хортинг – философия украинского единоборца / Э. А. Ерєменко // Боевые искусства – ключи к совершенству. – 2012. – № 6. – С. 4–5.
21. Єрмоєнко В. Засоби профілактики основних стоматологічних захворювань у студентів, курсантів, спортсменів бойового хортингу та співробітників правоохоронних органів / В. Єрмоєнко, Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2018. – Вип. 9. – С. 116–126.
22. Єрмоєнко В. Е. Медичний контроль змагальної діяльності з бойового хортингу / В. Е. Єрмоєнко, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 195–215.

23. Єрмоєнко В. Стоматологічне здоров'я дітей та молоді як чинник спортивних успіхів у бойовому хортингу / В. Єрмоєнко, Е. Єрмоєнко // *Теорія і методика хортингу*. – 2017. – Вип. 8. – С. 96–111.
24. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг. Навчальна програма спортивної секції з бойового хортингу для учнів середнього шкільного віку 5–9 класів : навч. програма / Е. А. Єрмоєнко // *Мін-во освіти і науки України, Інститут модернізації змісту освіти*. – ГС «НФБХУ», 2021. – 127 с.
25. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг – виховна система школярів України / Е. А. Єрмоєнко, О. М. Гречаний // *Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]*. – Ірпінь, 2020. – С. 240–251.
26. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг – професійно-прикладний вид спорту правоохоронних органів України : монографія / Е. А. Єрмоєнко ; Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України, Національна федерація бойового хортингу України. – К : ГС «НФБХУ», 2020. – 203 с.
27. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг у системі професійної підготовки співробітників державних правоохоронних органів : монографія / Е. А. Єрмоєнко // *Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України*. – Київ : ГС «НФБХУ», 2021. – 222 с.
28. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг як ефективний засіб військово-патріотичного виховання школярів і студентів / Е. А. Єрмоєнко // *Теорія і методика хортингу*. – 2018. – Вип. 9. – С. 31–39.
29. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг як засіб виховання фізичної культури та основ здоров'я студентів закладів вищої освіти / Е. А. Єрмоєнко // *Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]*. – Ірпінь, 2020. – С. 215–225.
30. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг як засіб військово-патріотичного виховання старшокласників / Е. А. Єрмоєнко, К. М. Кукушкін // *Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]*. – Ірпінь, 2020. – С. 273–287.
31. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг як засіб оптимізації функціональної підготовки студентів і курсантів спеціалізованих закладів вищої освіти та співробітників правоохоронних органів / Е. А. Єрмоєнко // *Теорія і методика хортингу*. – 2017. – Вип. 8. – С. 19–33.
32. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг як засіб прикладної психофізичної підготовки курсантів правоохоронних спеціальностей відомчих закладів вищої освіти / Е. А. Єрмоєнко // *Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]*. – Ірпінь, 2020. – С. 128–138.
33. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг як засіб професійно-психологічної підготовки співробітників правоохоронних органів України : монографія / Е. А. Єрмоєнко ; Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України, Нац. федерація бойового хортингу України. – К : ГС «НФБХУ», 2020. – 138 с.
34. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг як система формування готовності співробітників правоохоронних органів до дій в екстремальних ситуаціях / Е. А. Єрмоєнко // *Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]*. – Ірпінь, 2020. – С. 110–128.
35. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг як чинник формування військово-патріотичних здібностей, фізичної культури та основ здоров'я учнівської молоді / Е. А. Єрмоєнко, І. В. Кузора // *Науковий часопис Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : зб. наук. праць*. К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2020. Вип. 8 (128) 20. С. 61–69.
36. Єрмоєнко Е. А. Витоки та історія розвитку бойового хортингу в Україні і за кордоном / Е. А. Єрмоєнко // *Теорія і методика хортингу*. – 2019. – Вип. 11. – С. 55–70.
37. Єрмоєнко Е. А. Виховання наполегливості у школярів 6–7 років у процесі занять хортингом : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07 / Едуард Анатолійович Єрмоєнко. – К., 2016. – 222 с.
38. Єрмоєнко Е. А. Виховання фізичної культури та основ здоров'я студентів у процесі занять бойовим хортингом / Е. А. Єрмоєнко // *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія № 15 «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури / Фізична культура і спорт/»*. – 2019. – Вип. 10 (118). – 2019. – С. 49–56.
39. Єрмоєнко Е. А. Виховна система бойового хортингу / Е. А. Єрмоєнко // *Теорія і методика хортингу : зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]*. – К. : Паливода А. В., 2018. – Вип. 9. – С. 156–171.

40. Єрмоєнко Е. А. Відкрита заява Едуарда Єрмоєнко про заснування хортингу – національного виду спорту України 17 липня 2008 року / Е. А. Єрмоєнко // Мін-во України у справах сім'ї, молоді та спорту. Київ : Тренерська рада, 2008. – 7 с.
41. Єрмоєнко Е. Військово-патріотична програма та прикладний хортинг / Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу : зб. наук. праць / Нац. академія педагогічних наук України, Ін-т проблем виховання НАПН України, Українська федерація хортингу. – К. : Паливода А. В., 2014. – Вип. 1. – С. 10–19.
42. Єрмоєнко Е. А. Військово-прикладний і бойовий хортинг у системі професійної підготовки допризовної молоді, військовослужбовців та правоохоронців / Е. А. Єрмоєнко, С. С. Полторацький // Шляхи удосконалення професійних компетентностей фахівців в умовах сьогодення : матер. міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. 28-29 травня 2020 р. / Мін-во освіти і науки України, Держ. наук. установа «Інститут модернізації змісту освіт», [та ін.]. – Київ, 2020. – С. 527–533.
43. Єрмоєнко Е. Всесвітнє українське земляцтво та діаспора у сприянні розвитку бойового хортингу / Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 56–79.
44. Єрмоєнко Е. А. Декларація хортингу у світі / Е. А. Єрмоєнко // Колегія Мін-ва України у спр. сім, мол. та сп. : Київ, 2008. – 12 с.
45. Єрмоєнко Е. А. Засади формування цінностей здорового життя учнівської та студентської молоді засобами хортингу. *Науковий часопис Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : зб. наук. праць.* К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2016. Вип. 10 (80) 16. – С. 38–44.
46. Єрмоєнко Е. А. Значимість цінностей фізичної культури та основ здоров'я для студентів і курсантів, які займаються бойовим хортингом. *Науковий часопис Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : зб. наук. праць.* К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2019. Вип. 11 (119) 19. С. 71–79.
47. Єрмоєнко Е. А. Комплексне використання потенціалу бойового хортингу для забезпечення національної безпеки України в умовах зовнішньої агресії / Е. А. Єрмоєнко // Актуальні проблеми забезпечення національної безпеки та спрощення процедур міжнародної торгівлі : зб. тез IV наук.-практ. інтернет-конфер., 25-31 травня 2020 р., м. Ірпінь – м. Хмельницький / Мін-во фінансів України, Ун-т ДФС України [та ін.]. – Хмельницький : Науково-дослідний центр митної справи, 2020. – С. 18–23.
48. Єрмоєнко Е. А. Концепція розвитку бойового хортингу в системі освіти України : монографія / Е. А. Єрмоєнко ; Мін-во освіти і науки України, Університет ДФС України, ГС «Національна федерація бойового хортингу України. – К : ГС «НФБХУ», 2020. – 122 с.
49. Єрмоєнко Е. Медико-біологічні та морфофункціональні особливості бойового хортингу у процесі виховання фізичної культури та основ здоров'я студентів / Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 112–121.
50. Єрмоєнко Е. Медико-фізіологічні чинники самоконтролю за фізичним навантаженням на тренуваннях з бойового хортингу у процесі виховання фізичної культури студентів / Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2018. – Вип. 9. – С. 127–138.
51. Єрмоєнко Е. А. Міжнародні правила змагань з хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Київ : МГО «Міжнародна Федерація Хортингу», 2009. – 85 с.
52. Єрмоєнко Е. А. Навчальна програма гурткової (секційної) роботи «Хортинг» для учнів 1–11 класів загальноосвітніх навчальних закладів / Е. А. Єрмоєнко // К. : Паливода А. В., 2012. – 268 с.
53. Єрмоєнко Е. А. Наукове обґрунтування психолого-педагогічних умов виховання фізичної культури та основ здоров'я студентів у процесі занять бойовим хортингом / Е. А. Єрмоєнко // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15 : Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : зб. наук. праць. - Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2020. - Вип. 3 (123). - С. 47-56. - DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2020.3(123).09.
54. Єрмоєнко Е. А. Основоположні принципи бойового хортингу. *Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць.* К. : Паливода А. В. 2018. Вип. 9. С. 22–31.
55. Єрмоєнко Е. А. Особливості самовиховання в бойовому хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 40–55.
56. Єрмоєнко Е. А. Особливості фізичної і психологічної підготовки та формування професійних якостей курсантів і працівників правоохоронних органів засобами бойового хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Протидія незаконному переміщенню товарів в районах здійснення Операції

об'єднаних сил : тези допов. наук.-практ. семінару, 15 травня 2020 р. м. Ірпінь / Державна фіскальна служба України, Ун-т ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 39–42.

57. Єрмоєнко Е. А. Правомірність застосування службово-прикладних прийомів фізичного впливу системи бойового хортингу в екстремальних умовах соціального характеру у межах необхідної самооборони / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 95–110.

58. Єрмоєнко Е. А. Принципи виконання й методика вивчення базових технічних елементів хортингу: методичний посібник / Е. А. Єрмоєнко // К. : Паливода А. В., 2009. – 87 с.

59. Єрмоєнко Е. А. Психічні процеси в бойовому хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 63–72.

60. Єрмоєнко Е. А. Робоча програма фізкультурно-оздоровчих занять з хортингу для дітей / Е. А. Єрмоєнко // К. : Нац. ун-т фізичного виховання і спорту України, 2009. – 32 с.

61. Єрмоєнко Е. А. Система фізичного виховання спортсменів бойового хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2017. – Вип. 8. – С. 187–205.

62. Єрмоєнко Е. А. Теоретико-методичні засади виховання наполегливості в молодших школярів у процесі занять бойовим хортингом : монографія / Е. А. Єрмоєнко ; Мін-во освіти і науки України, Ін-т проблем виховання НАПН України. – ГС «НФБХУ», 2020. – 191 с.

63. Єрмоєнко Е. А. Технічна підготовка спортсмена бойового хортингу : монографія / Е. А. Єрмоєнко // Мін-во освіти і науки України, Інститут проблем виховання НАПН України. – ГС «НФБХУ», 2020. – 652 с.

64. Єрмоєнко Е. А. Тренування в хортингу: навчально-методичний посібник / Е. А. Єрмоєнко // К. : Паливода А. В., 2009. – 227 с.

65. Єрмоєнко Е. Філософія бойового хортингу / Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2018. – Вип. 9. – С. 82–104.

66. Єрмоєнко Е. Формування фізичної культури та цінностей здорового способу життя студентської молоді як передумова спортивних успіхів у бойовому хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2019. – Вип. 11. – С. 261–274.

67. Єрмоєнко Е. А. Формування цінностей здорового життя учнівської та студентської молоді на заняттях хортингом у навчальних закладах / Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2016. – Вип. 6. – С. 115–123.

68. Єрмоєнко Е. А. Хортинг : навчальна програма гурткової (секційної) роботи для учнів 1–11 класів загальноосвітніх навчальних закладів / Єрмоєнко Едуард Анатолійович. – Київ : Паливода А. В., 2012. – 268 с.

69. Єрмоєнко Е. А. Хортинг – національний вид спорту України: метод. посіб. / Е. А. Єрмоєнко. – К. : Паливода А. В., 2014. – 1064 с.

70. Зверев А. В. Бойовий хортинг у методиках вдосконалення силових якостей спортсменів різних вікових груп / А. В. Зверев, Е. А. Єрмоєнко, А. В. Тішин // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 593–603.

71. Івашковський В. Психомоторика та психо-фізіологічні особливості підготовки спортсменів бойового хортингу / В. Івашковський, Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 130–138.

72. Ільницький І. Р. Хортинг та організація навчання / І. Р. Ільницький, Е. А. Єрмоєнко, С. А. Бабурнич // Збірник наукових праць. – Київ : Паливода А. В., 2008. – С. 247–258.

73. Карасевич С. А. Бойовий хортинг як засіб морально-етичного виховання особистості / С. А. Карасевич, Е. А. Єрмоєнко, В. Р. Біла // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 346–357.

74. Кіблицький Р. В. Бойовий хортинг: концептуальні засади розвитку і популяризації в Україні / Р. В. Кіблицький, Е. А. Єрмоєнко, А. В. Тішин // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 502–514.

75. Коломоєць Г. А. Бойовий хортинг і принципи формування духовно-моральної вихованості учнів / Г. А. Коломоєць, Е. А. Єрмоєнко, В. В. Деревянко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних

органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 776–793.

76. Колос М. А. Бойовий хортинг: швидкісно-силова підготовка та оптимізація управління навчально-тренувальним процесом / М. А. Колос, Е. А. Єрьоменко, О. М. Сидоренко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 493–502.

77. Кузора І. В. Військово-патріотична програма бойового хортингу / І. В. Кузора, Е. А. Єрьоменко, В. В. Вехтев // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 840–852.

78. Кукушкін К. М. Методика військово-патріотичного виховання школярів у процесі занять бойовим хортингом / К. М. Кукушкін, Е. А. Єрьоменко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 6–14.

79. Куцкір М. С. Принципи виховання системних вольових якостей спортсменів хортингу / М. С. Куцкір, Е. А. Єрьоменко, О. М. Гречаний // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць / [ред. кол.: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2009. – С. 108–126.

80. Литвиненко А. М. Бойовий хортинг – комплексна система фізичного виховання особистості / А. М. Литвиненко, Е. А. Єрьоменко, В. Е. Єрьоменко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 403–422.

81. Лях В. Інноваційні підходи у боротьбі «Лави на лаву» з учнями козацьких класів і спортсменів бойового хортингу / В. Лях, Е. Єрьоменко // Теорія і методика хортингу. – 2019. – Вип. 11. – С. 164–176.

82. Ляховець О. О. Бойовий хортинг як засіб виховання патріотизму у дітей дошкільного віку / О. О. Ляховець, Е. А. Єрьоменко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 305–315.

83. Остапенко О. І. Бойовий хортинг як засіб формування у старшокласників готовності до військової служби / О. І. Остапенко, Е. А. Єрьоменко, А. В. Тішин // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 638–652.

84. Петрочко Ж. В. Хортинг – школа сили і честі юного українця : метод. посіб. / Ж. В. Петрочко, Е. А. Єрьоменко. – К. : ПАЛИВОДА А. В., 2016. – 544 с.

85. Полторацький С. С. Бойовий хортинг у впровадженні воїнських традицій українського народу / С. С. Полторацький, Е. А. Єрьоменко, В. Е. Єрьоменко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 538–550.

86. Присяжнюк С. Бойовий хортинг та проблема активного відпочинку спортсменів у різні вікові періоди / С. Присяжнюк, Е. Єрьоменко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 206–218.

87. Пустолякова Л. Бойовий хортинг у системі навчання фізичних вправ загального розвитку та спеціально-підготовчих вправ на заняттях з фізичного виховання у закладах вищої освіти / Л. Пустолякова, Е. Єрьоменко // Теорія і методика хортингу. – 2019. – Вип. 11. – С. 187–195.

88. Рудей Д. Ю. Бойовий хортинг у комплексі виховних засобів спортсменів шкільного віку / Д. Ю. Рудей, О. М. Гречаний, Е. А. Єрьоменко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 334–343.

89. Сичов С. Бойовий хортинг та особливості оптимізації управління атлетичним тренуванням у процесі спортивної діяльності / С. Сичов, Е. Єрьоменко // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 219–225.

90. Сікан В. Ю. Технології здоров'язбереження у методиці хортингу / В. Ю. Сікан, Е. А. Єрьоменко, С. А. Бабурнич // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць / [ред. кол.: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2009. – С. 284–301.

91. Степанюк А. В. Планування та організація навчально-виховного процесу з хортингу / А. В. Степанюк, Е. А. Єрьоменко, В. В. Вехтев // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць / [ред. кол.: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2009. – С. 325–338.

92. Степура Т. М. Бойовий хортинг як засіб формування специфічних психічних властивостей співробітників правоохоронних органів / Т. М. Степура, Е. А. Єрмоєнко, О. В. Буток // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 173–188.

93. Тішин А. В. Застосування прийомів бойового хортингу при вдосконаленні навчання у вищих освітніх установах правоохоронних органів України / А. В. Тішин, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 296–305.

94. Федорченко Т. Є. Бойовий хортинг і методика проведення занять в умовах здоров'язберігальної педагогіки / Т. Є. Федорченко, Е. А. Єрмоєнко, В. Е. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 695–713.

95. Чмелюк В. В. Бойовий хортинг у підрозділах державної митної служби для підготовки співробітників до протидії незаконному переміщенню товарів у районах здійснення операції об'єднаних сил на сході України / В. В. Чмелюк, Е. А. Єрмоєнко, В. В. Бондарчук // Протидія незаконному переміщенню товарів в районах здійснення Операції об'єднаних сил : тези допов. наук.-практ. семінару, 15 травня 2020 р. м. Ірпінь / Державна фіскальна служба України, Ун-т ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 7–25.

96. Чмелюк В. В. Бойовий хортинг як чинник навчання і професійної підготовки курсантів закладів вищої освіти правоохоронної спрямованості / В. В. Чмелюк, Е. А. Єрмоєнко, В. В. Бондарчук // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – Ч. 2. – С. 8–23.

97. Шаповалов Б. Б. Перспективи розвитку бойового хортингу як засобу підготовки військовослужбовців правоохоронних органів військової структури до дій з ризиком для життя та здоров'я / Б. Б. Шаповалов, Е. А. Єрмоєнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 липня 2020 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Університет ДФС України [та ін.]. – Ірпінь, 2020. – С. 315–322.

98. Шило О. М. Фізичне і морально-психологічне становлення особистості засобами хортингу / О. М. Шило, Е. А. Єрмоєнко, В. В. Вехтев // Педагогіка хортингу : зб. наук. праць. – К. : Паливода А. В., 2010. – С. 127–140.

99. Savchenko, A. (2017). Combat horting – educational practice for young people / A. Savchenko, E. Yeromenko // Теорія і методика хортингу. – 2017. – Вип. 8. – С. 88–95.

Yeromenko E. A.

State Tax University, Irpin, Ukraine (University str., 31, Irpin, Kiev region, Ukraine, 08201)

CHARACTERISTICS OF THE ELEMENTS OF THE TRAINING OF ATHLETES OF COMBAT HORTING FOR SERVICE IN THE ARMY

***Abstract.** This scientific article describes the potential of combat horting in preparing young people for military service, characterizes military-patriotic education and sports-applied training of students by means of combat horting, identifies features of educational and health-improving training program of combat horting for schoolchildren and students of higher education. , with which military-patriotic activities are carried out, methods and forms of physical education of children and youth with the use of military-patriotic means of modern national sport of combat horting and approaches to defining the essence, content and tasks of military-patriotic education of Ukrainian youth, rehabilitation and formation readiness to defend Ukraine. It is noted that the tasks of military-patriotic education by means of combat horting: mastering the basic skills of personal and collective security, self-help and mutual assistance in extreme situations, strengthening the morale and physical development of students, acquaintance with the basics of rescue, general and special physical training for service in the security forces of the state – in the Armed Forces of Ukraine, units of the Ministry of Emergencies of Ukraine and the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, education of environmental culture of students, active participation in the organization of combat horting in Ukraine and abroad. Many martial arts can be used only in very limited conditions. Their instructors usually rely on established practice, in which the*

opponent is completely passive, and only therefore allows the student to conduct hobbies. But anyone who studies in this way cannot be sure that he will be able to get out of the dangerous situation he will face in real life without harming himself. Unfortunately, for many people, such training only gave the ephemeral idea that such fighting techniques without any risk provide just a magical advantage over the enemy. According to the program of military-patriotic education by means of combat horting work on accumulation of educational and methodical base is carried out, and also there are various forms of carrying out employment: theoretical employment of various educational direction; practical training sessions in sports; training in the applied section of combat horting; tourist trips, visits to historical places, as well as places of Cossack glory; participation in calendar sports competitions.

Key words: *potential of combat horting, military-patriotic education, sports-applied training, combat horting, national sport, preparation of youth for military service, defense of the Motherland.*